

**Wyniki konkursu o Nagrody Komitetu Nauk o Kulturze PAN za wybitne osiągnięcia naukowe
z zakresu kulturoznawstwa w roku 2025**

Nagroda im. Wojciecha Burszty za najlepszą monografię z zakresu kulturoznawstwa:

Marianna Michałowska, *Materia(l) fotografii. Obrazy środowiska przyrodniczego we współczesnych praktykach wizualnych*, Universitas, Kraków 2024, seria *Horyzonty Nowoczesności*

Kapituła wskazuje na wyjątkową wartość książki Marianny Michałowskiej *Materia(l) fotografii. Obrazy środowiska przyrodniczego we współczesnych praktykach wizualnych* jako nowatorskiej wypowiedzi na temat antropocenu: przez pryzmat konkretnego medium (fotograficznego), praktyk artystycznych z nim związanych, (auto)refleksji artystów oraz – co jest głównym przedmiotem analiz – konkretnych dzieł. Kluczowe wydaje się tutaj pytanie: jak zobaczyć antropocen? Konsekwentnie łącząc w wywodzie dwie kwestie: artystyczną i technologiczną, odwołując się do klasycznych i najnowszych teorii (zarówno dotyczących fotografii, jak i w szerokim sensie kulturoznawczych), poruszając się sprawnie w świecie reprezentatywnych przykładów działań i artefaktów, Autorka stawia ważne pytania o medium w antropocenie: jak ono się zmienia, jak wpływa na jednostki i grupy, a także całą kulturę, jak kształtuje dawne i nowe praktyki, procesy i techniki artystyczne, w jakim stopniu może być narzędziem autorefleksji – i jeszcze wiele innych. Książka jest pomysłowa w strukturze, konsekwentna (i konsekwentnie interdyscyplinarna) metodologicznie, wreszcie erudycyjna w treści. Jej znaczenie sięga dużo dalej niż interpretacja tytułowych „obrazów środowiska przyrodniczego” i z pewnością stanie się ważnym punktem odniesienia dla kolejnych badaczy bliskich poruszanych w niej zagadnień.

Nagroda im. Anny Zeidler-Janiszewskiej za najlepszy debiut książkowy z zakresu kulturoznawstwa:

Aleksandra Kil-Matlak, *Fiszki. Od humanistyki cyfrowej do analogowej*, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2024, seria *Nowa Humanistyka*

Kapituła docenia pionierski, inspirujący i odkrywczy (w wielu znaczeniach) charakter monografii autorskiej Aleksandry Kil-Matlak pt. *Fiszki. Od humanistyki cyfrowej do analogowej*. To praca *stricto* kulturoznawcza – nie tylko dlatego, że w dużym stopniu poświęcona jest „laboratorium humanistycznemu” Stanisława Pietraszki, ale przede wszystkim ze względu na jej historyczne i teoretyczne „zaplecze”, odnoszące się do wielopoziomowego konglomeratu nauk o kulturze. Całość stanowi dojrzały i rzetelny wywód na temat samej humanistyki i sposobów jej uprawiania, dawniej i dziś, czy – jak wskazuje Autorka – z raczej odwrotnie skierowanym wektorem. Osobną wartością książki jest ustawienie relacji polskiego kontekstu względem uniwersalnego spojrzenia na procesy związane ze sposobami zdobywania i gromadzenia wiedzy, budowania infrastruktury badawczej, materialnej i czasem niepozornej, oraz wykorzystywania jej do stawiania tez naukowych czy konstruowania nowych narracji o świecie. Wiele czytelniczek i wielu czytelników *Fiszek* z pewnością się w tak scharakteryzowanej humanistyce – pomiędzy cyfrowością a analogowością – rozpozna.

Kapituła Nagrody:

dr hab. prof. UW r Katarzyna Majbroda
dr hab. prof. UW Paweł Rodak
dr hab. prof. UW r Renata Tańczuk
prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski
dr hab. prof. UAM Rafał Koschany (przewodniczący)